

[Electronic Resource]. – Mode of access: <http://riskreport.weforum.org/global-risks-2011.pdf>. – Title from the screen.

4. Предборський В. Транснаціональна тіньова економіка як активний тінзатор національного економічного простору / В. Предборський // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 6. – С. 159–163.

5. Маслій І. В. Про систему заходів протидії тіньовій економіці / І. В. Маслій // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 2 (6). – С. 124–126.

Макаренко Н. К. – кандидат юридичних наук, доцент, здобувач Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ЯК ХАРАКТЕРНА РИСА СУЧАСНОЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Упродовж останніх десятиліть було написано значну кількість наукових праць, автори яких досліджували феномен транснаціональної злочинності та її вплив на інші види злочинності, зокрема професійну, аналізували її витоки, форми, можливості протидіяти цій соціальній патології.

Транснаціональна злочинна діяльність – це найраціональніший і професійний вияв кримінальної поведінки, для якого визначальним є намагання мінімізувати можливі ризики та отримати максимальний прибуток.

Особливістю сучасної транснаціональної злочинної діяльності є чіткий розподіл «праці» (як всередині злочинної організації, так і між окремими злочинцями), спеціалізація та професіоналізація.

Чисельність транснаціональних злочинних організацій інколи перевищує 1000 осіб, які становлять сотні окремих ланок глобальної мережі, дислокуються в різних країнах, де здійснюють свою злочинну діяльність.

Однак значна чисельність збільшує ймовірність викриття організації та виникнення конфліктів всередині неї. Окрім того, прагнення якнайшвидше отримати надприбуток втягує членів організації в ризиковані операції, що можуть загрожувати

безпеці як окремих ланок, так і організації загалом. Вищезазначене зумовлює необхідність вимагати від усіх учасників високого рівня кримінального професіоналізму і набору певних особистісних якостей.

Учасники транснаціональної злочинності переважно мають риси, властиві рецидивним і професійним злочинцям. Важливою ознакою є постійний або систематичний характер і спеціалізація відповідної діяльності. Її наслідком постає набуття характеру кримінального професіоналізму: наявності відповідних знань, навичок, умінь, стереотипів поведінки особи і знярядь «злочинного ремесла». Для більшості транснаціональних злочинців кримінальна діяльність є основним джерелом доходів.

Злочинця цього типу властивий високий ступінь участі в справах кримінального світу, стійка антисуспільна орієнтація, що досягає рівня стійкої злочинної установки. Вчинення злочинів для них є звичною справою, під час якої елементи, що перешкоджають досягненню злочинного результату, просто усувають.

Вивчаючи проблеми взаємозв'язку транснаціоналізації та злочинності, вчені вважають, що під впливом умов, створених транснаціоналізацією, відбувається зміна структури злочинності, переоцінка її суспільної небезпеки. Вплив транснаціоналізації на злочинність полягає в її трансформації на національному рівні, а також в її намаганнях активно використовувати наслідки і переваги транснаціоналізації у злочинній діяльності.

З огляду на це, нині правоохоронні органи все частіше виявляють угруповання, що складаються з незначної кількості професійних злочинців, які компенсують малу чисельність залученням «підрядників» для виконання різних завдань. Серед «підрядників» можуть бути як вуличні хулігани, яких наймають для того, щоб «покарати» кого-небудь, так і професіонали в сфері юриспруденції, бізнесу, технологій, безпеки тощо.

З упевненістю можна констатувати, що головною відмінною рисою світової злочинності є поява «злочинця – інтелектуала», здатного на різних рівнях (інформаційному, технічному, організаційному, фінансовому) використовувати ті переваги, які надає глобалізація. Варто звернути увагу на те, що

фактори інформаційної глобалізації нині породжують нові форми інтелектуальної злочинності, ефективних засобів боротьби з якими досі не розроблено.

Про появу нового формату злочинної діяльності, що спирається на високий інтелектуальний потенціал та розвинені технології глобальної комунікації свідчить поява кримінального хакерства. Його суб'єктами є професійні комп'ютерні злочинці, які переслідують яскраво виражену корисливу мету. Злочинцями такого типу є близько 90 % усіх злочинів, які пов'язані з розкраданням матеріальних цінностей в особливо великих розмірах. Саме ця категорія злочинців є найбільш небезпечною для суспільства і держави. Вони становлять кістяк кіберзлочинності, яка передусім пов'язана з криміналізацією Інтернету.

Маковоз О. С. – кандидат економічних наук, доцент, т.в.о. завідувача кафедри економіки та фінансів Харківського національного університету внутрішніх справ

ОЦІНКА ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Трансформаційні зміни в національній економіці України супроводжуються тіннізацією економічних відносин. Спостерігається зменшення державних підприємств і зростання кількості суб'єктів приватного сектору економіки.

Питанням дослідження взаємозв'язку тіньової економіки та економічної безпеки підприємства присвячено чимало наукових праць провідних вітчизняних учених, зокрема В. Базилевича, О. Барановського, З. Варналія, Л. Герасименко, О. Джужі, З. Живко, О. Користіна, В. Мандибури, І. Приварникової [1–5].

Попри значну кількість наукових напрацювань із цієї проблематики, досі залишаються актуальними питання аналізу впливу тіньової економіки на економічну безпеку підприємства. Економічна безпека як категорія економічної науки відображає складну систему економічних відносин на різних етапах суспільного виробництва – на рівні макро- та мікроекономіки. Орієнтація України на створення сприятливого бізнес-